

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Uradništvo in JDS.

Prav dobro se še spominjam nekega shoda v ljubljanskem »Mestnem domu«, ko je takratni kandidat JDS, današnji poslanec g. Reisner, naglašal, da mora vlada izboljšati gmotni položaj državnega uslužbenca in ne bo vprašal, ali bo vlada imela denar ali ne. — Dve leti je od tega. Priznam, da je v obilici dela in je težko obdržati vse v glavi. Vendar pa stvari oziroma glavnih sredstev, ki so mi dala zaupanje volilcev, ne smem nikdar pozabiti, temveč vedno in povsod skušati, da takšne izjave uresničim. In glej! Kot poslanec JDS je g. Reisner svojo izjavo ublažil in preoblekel, češ, finančni položaj v državi ne dopušča povišanja plač, uradništvo se mora reducirati, kar se pravi: partizante in politične vlačugarje pustimo, druge pa kar največ omejimo in odstranimo.

Uradništvo je treba skrciti — kdo pa je nastavljal tako brezglavo? JDS z radikali!

Kdo je že pozabil, da se je pogajala JDS z radikali za ključ 6:7? S tem proporcem naj bi se zasedla vodilna mesta. Podrejeno uslužbenstvo pa bi se prisililo k politični prostituciji. Fej!

Svinko bti z narodom prvič v nebo vpiječ greh, drugič pa skrajno nevarna igra za igralce...

JDS je izdelala zakon o draginjskih dokladah, ki se bodo izplačevale šele tedaj, ko se skrči po demokratski stranki tako silno pomnoženo uslužbenstvo. In ko se dobi kritje »za reduciranje uradništva«, bo potreboval dotični odbor, kakor je neki naš tovariš izračunal, celih 14 mesecev, če bo vsak dan 8 ur delal.

Kdaj pa dobi finančni minister kritje? Saj vendar vsi dobro vemo, da demokratsko - kapitalistična stranka ne dovoli nobenega povišanja davkov, vsaj neposrednih davkov ne. Če pa zviša posredne davke, kakor vedno prakticira, z levo roko dvakrat vzame, kar z desno dá.

JDS je tedaj pomnoževala — roko v roki z radikali — in politično izrabljala ter cepila državno uradništvo, korumpirala s tem državno upravo, upropastila državno gospodarstvo in našo valuto ter

povzročala draginjo, pod katero zdihuje državno uslužbenstvo duševno, gmotno in zdravstveno. S svojim davčnim sistemom ga je docela proletarizirala, ker je poviševala nedogledno posredne davke, monopole in regalije. Carina na primer znaša skoraj 70% kupne vrednosti blaga, monopolni davek na škafjico žveplenk znaša 96 vin., na liter petroleja 8 K (na liter šampanjca znaša trošarina nasprotno komaj 24 K!), povišuje pa vedno cene tobaku, trošarino na riž, meso, itd. itd. Neposrednih davkov pa ni zvišala skoraj nič.

Kapitalist plača pri 7.000.000 dohodkov, kakor v bivši Avstriji le 20%, t. j. 1.183.000 K dohodnine. Češkoslovaški kapitalist pa plača pri istih dohodkih 3.196.000 K dohodnine, t. j. skoraj 50% dohodkov.

Vkljub petletni vojni je obdržala vladna klika avstrijski sistem koncesij, ki pospešuje naglo bogatenje, onemogočuje pa zdravo konkurenco; vzemimo le en primer: Na Češkoslovaškem so Iekarne že davno podržavljene. No, mi smo lahko veseli, da pri nas še niso, ker bi bila zdravila povsem verjetno še mnogo dražja. V državnih bolnicah in zdraviliščih nam vladotvorna JDS ne dovoljuje nikakega popusta, kar nam je celo Avstrija dajala.

Zabranjuje tudi vsako gibanje, ki stremi za izboljšanjem gospodarskega položaja uradništva. Tako je proglasila prvobornitelje organiziranih državnih uslužbencev dr. Benkoviča, Mlinariča in dr. Stožirja za protidržavne elemente ter jih držala 6 tednov v zaporih.

To danes vsak državni uradnik ve. Ali kljub temu drvi še vedno mnogo petolizcev in podrepenikov za JDS-arji. Mnogo je pa tudi takih, ki so radi politične zaslepljenosti nasedli JDS-arski »divide et impera«-politiki.

Opozarjali smo zgodaj, opozarjali proti koncu dneva, rotili vas ob 12., a spali ste indolentno spanje smrdljivega lenuha in ga še spite. Do kdaj?

Uradnik, ki ga je po tvoji krivdi tovariš-petolizec, zadela beda, katera zadene, še predno se zaveš, tudi tebe.

danes slovensko delavstvo skoro brez strokovnih organizacij in da je intelektualno delavstvo mnogo bolj organizirano, zlasti javni in zasebni nameščenci! Odgovarjamo »Jutrovemu« člankarju, da je slovensko ročno delavstvo razmeram primerno dobro organizirano, da pa so organizacije intelektualnega delavstva, zlasti uradništva, prav za nič. Primerjajmo samo uspehe, ki so jih dosegli ti in oni! Ročno delavstvo ima vsaj nekaj zavesti skupnosti in solidarnosti, uradništvo nič ali prav malo. Pred delavstvom

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

imajo delodajalci vsaj malo rešpekta, pred uradništvom ga nima država nič. Delavstvo je doseglo vsaj nekaj, uradništvo ničesar. To so posledice izbornih organizacij duševnega delavstva. — Naj nam uradništvo ne zameri teh odkritosrčnih besed!

+ Kaj je »Jugoslaviji« najbolj potrebno? Minister prosvete Svetozar Pribičević je sklical 20. t. m. konferenco, na katero je pozval nekoliko naših umetnikov, da bi se pogovorili o novi himni naše države. Vsi so namreč soglašali, da dosedanje tri himne ne odgovarjajo vladnim željam in da jih je treba zamenjati z novo skupno himno, za katero bodo razpisali nagrado. To nagrado so že razpisali in zdaj čakajo, kdo jim bo poslal najboljšo himno. Svetozar Pribičević že ve, kaj je »Jugoslaviji« najbolj potrebno!

+ Politika Stjepana Radića ali »Hrvatskega bloka«. »Hrvat« z dne 25. t. m. je objavil pod naslovom »Hrvatski narod in konferenca v Genovi« proklamacijo, obsegajočo 14 točk, ki so bile sprejete na 5 seji vseh združenih strank Hrvatskega bloka dne 25. t. m. v Zagrebu. Ustavni zastopniki hrvaškega naroda izjavljajo v svoji proklamaciji, da imajo kot prosvitljeni narod Hrvati pravico, da bodo na konferenci v Genovi zastopani v skupni delegaciji SHS posebej. Za slučaj, da bi v Belgradu ne ugodili njihovim zahtevam, grozijo zastopniki z najostrejšim protestom, kar naj si posebno zapomni »gospodin Nikola Pašić, predsednik ministarstva u Beogradu«. Oče proklamacije je znani Radić, koristolovec, ki bi že davno lahko prišel v Belgrad, če bi mu res kaj bilo do poštnega dela v državi. Z njegovo močjo bi že davno padla sedanja vlada in razmere bi bile vse drugačne kakor pa ravno so. Toda njemu je bilo do velikega korita, ki ga pa bo dosegel samo v tem slučaju, če bo razbil državo. V doseg tega svojega namena se poslužuje izredno prefriganih sredstev, kakor je n. pr. izkoriščanje nacionalne zavednosti, ki se je prav pridno poslužuje.

+ Kako »razorožujejo« kapitalistične države. Ni dolgo, kar smo čitali po raznih listih, da nameravajo Zedinjene države ameriške na svečan način potopiti vojne ladje kot simbol svetovne razorožitve. Komedijska se bo vršila silno slovesno, in sicer v navzočnosti najvišjih predstavnikov države. Pri »pogrebu« bodo svirale godbe na spremljajočih ladjah žalne koračnice in bodo pokali topovi. Zares veličastno! — Pri tem moramo omeniti, da »pokopljejo« Zedinjene države na ta način ladjo, ki splohi ni več zmožna za pomorski boj. Udeležila se je ameriško-španske pomorske vojne in se celo takrat ni preveč izkazala. — Delovno ljudstvo, ali se boš dalo voditi za nos?

+ Pred novo razoroževalno burko v Genovi. Lloyd George namerava na kon-

Politične vesti.

+ Pesek v oči uradništvu. V svojem uvodniku od dne 24. t. m. razpravlja »Jutro« o nedeljskem draginjskem shodu, ki so ga sklicale strokovne organizacije v hotelu »Union«. Po mnenju tega lista so prav strokovne organizacije poklicane, da podvzamejo in izvedejo akcijo zoper draginjo. Morajo pa biti nadstrankarske in se ne smejo identificirati s političnimi organizacijami. Do tu ima člankar prav. Hudo pa se je urezal, ko trdi, da je

ferenci v Genovi staviti predloge razorožitve. In sicer naj bi se države, zastopane na konferenci medsebojno obvezale, da ne bodo napadale svojih sosednjih držav — če jih ne bodo le-te izzvale. Poleg tega naj bi se na konferenci določil ključ, po katerem bi znižale vse države svoje armade na kopnem, na vodi in v zraku. V svrhu temeljite razorožitve naj bi se proglašilo premirje za vso Evropo za 10 let. Kakor je videti, so kapitalistični državniški nenavadno prebrisanji. Zavedajo se, da ne bi bilo dobro pritiskati na že itak dovolj izmozgano ljudstvo z novimi davki, ki jih zahtevajo v najvišji meri neznosni vojni proračuni. Zato so se lotili razorožitvene konference v Washingtonu, ki je bila prava razoroževalna burka in kakor vidimo, jo hočejo nadaljevati na »konferenci za gospodarsko obnovo Evrope«. Kapitalistični državniški hočejo imeti v bodočnosti cenejše vojne poskuse, ker bi bili sicer taki eksperimenti precej opasni zanje. Vsaka sila rodi reakcijo in take, ki bi jih vrgla, se zelo boje. Zato pa se previdno igrajo z ognjem.

+ **Kako odškodnino zahteva Rusija od entente?** Zadnji sicer zelo neubrani koncert evropskih držav, ki proizvajata te dni silno težavno epopejo o gospodarski obnovi Evrope, izzvanja v akordu, da gospodarska obnova starega sveta ni možna brez Rusije. Vprašanje vsekakor tvori trd oreh evropski diplomaciji, ki se ne more med seboj sporazumeti in zato odlaša odločilno konferenco, ki bi se imela vršiti začetkom marca v Genovi. Da bi jim obnovljena Rusija v gospodarskem oziru ne zrastle čez glavo, so jo prisilili, da je priznala predvojne dolge, ki jih je napravila carska vlada pri evropskih državah, pa tudi v Ameriki. Jasno je, da so bili dolgovi te velikanske države takisto ogromni. No, Rusija je izigrala adut, češ, priznavam predvojne carske dolge, zahtevam pa s svoje strani nastopno odškodnino: za vojaško pomoč Franciji tekom vojne; za škodo, ki so jo povzročile Rusiji armade raznih zavezniških generalov (Denjikina, Wrangla, Kolčaka, Judeniča itd.); za stroške ruske vojne s Poljsko; za ruski denar, ki so ga sekvestrirale inozemske banke; za razbito črnomoško mornarico; za blago, ki je bilo naročeno v Franciji po l. 1917., ki ga pa Rusija še ni prejela. Vsota vseh teh odškodninskih zahtev je mnogo večja od ruskih predvojnih dolgov. — Rusija od teh zahtev ne odneha in ker brez Rusije ni ozdravljenja evropskega gospodarstva, je brez dvoma, da bo pomenila prihodnja mednarodna gospodarska konferenca, pa naj se vrši kjerkoli, umik zadnega kapitalizma in imperializma, ali pa pride do poloma.

+ **V Italiji je rešil vladno krizo de Facta.** Kar se ni posrečilo Bonomiju, de Nicoli, Orlandu, Giolittiju, Nittiju, se je posrečilo de Facti, ki je sestavil takozvano »koncentracijsko« vlado, ali vlado »sprave«. Klerikalna stranka bo dobila 3 mandate, med drugimi prvič prosvetni portfelj. Tako je končno volk sit in koza cela.

+ **Med angleško in francosko vlado se je baje dosegel popoln sporazum.** V soboto, 25. t. m. sta se sestala v Boulogneu ob Kanalu ministrska predsednika Lloyd George in Poincare, ki ju je obkroževala množica francoskih, angleških, ameriških, laških, belgijskih, holandskih novinarjev. Po poročilih francoskih časopisov se je dosegel med obema državnikoma popoln sporazum v vseh vpraša-

njih, o katerih bodo razpravljali na genovski konferenci. Genovska konferenca povzroča vsem imperialističnim državam sive lase, kajti na konferenco morajo pristopiti hote ali nehoti sovjetsko Rusijo, ki namrava izpregovoriti odkrito in pošteno, kar je proti dosedanjim konferencam in diplomatskim burkam.

+ **Borba med imperialističnim angleškim in nacionalističnim indijskim narodom.** Angleška vlada je pričela z vso resnostjo razpravljati o ponovnih nemirih v Indiji, ki so pričeli zavzemati čimdalje večji obseg. Napadi domačinov na policijo in vojaštvo so na dnevnem redu in zadnje dni so zopet napadli indijski nacionalni dobrovoljci policiste v Chauri, ob bengalski severozapadni železnici. Število napadalcev je znašalo preko 2000 oseb. Ubili so 8 policistov, njih trupla slekli ter jih nato sežgali. Istega dne so bili tudi veliki nemiri v Barailly, kjer so hoteli domačini naskočiti in zavzeti mestno hišo. Policija je hotela napadalce razgnati, toda pri tem poskusu je bila brezuspešna. Policaji so pričeli nato streljati ter so ubili dvoje oseb, pet pa jih ranili. Indijski voditelj Gindhi je sedaj poslal angleškemu namestniku deklaracijo, v kateri izreka slednjemu in angleški vladi absolutno nepokorščino, če ne bo izpustila tekom sedmih dni vse politične kaznjence in vpostavila svobodo zborovanja in tiska. Kot potrdilo svojih groženj so napadli indijski nacionalisti angleškega prestolonaslednika, ki se je s svojim spremstvom vozil na avtomobilih v Delhi. Strelji iz pušk pa so zgrešili svoj cilj. Borba med imperialističnim angleškim in nacionalističnim indijskim narodom, ki šteje okoli 300 milijonov ljudi, postaja vedno bolj očitna. Ves kapitalistični svet pričakuje z nestrpnostjo, kako se bodo izvilii zviti Angleži iz tega novega precepa.

ŠE ZA NAS!

V Belgradu se pogajajo za moratorij, to je, država naj prevzame obveznosti belgrajskih trgovcev do inozemstva, trgovci pa bi plačevali v obrokih svoje dolge državi v dinarjih — po dosti ugodnejšem kurzu!

Dajte, naredite še za nas moratorij! Dolžan sem za 50 kg moke à 26 K, za eno obleko 3200 K in 20 kg špeha à 80 K. Plačam državi v obrokih, tekom dveh let 50 kg moke à 10 K, za obleko 1400 K, za špeh 20 kg à 48 K!

Prvega nam nič ne ostane od plače — vse dobi trgovec, ki nam daje iz milosti in špekulacije na up — odvisni smo od njega, da si računa še prebrati ne moremo!

Insolventni smo, pasivni docela, ne zaslužimo več za vsakdanje potrebščine. In če reče kdo: napovem konkurz — se mu smejejo!

Moratorij, rešilna ideja tudi za nas!

In mi nismo bili lakomni denarja, samo za kruh, obleko in stanovanje, zase in za družino bi radi zaslužili. Nismo hoteli obogateti na račun drugih, ustvarjali smo bogastvo — in hoteli imeti samo eksistenco ene rodbine.

Nismo špekulirali, da bi si mogli sedaj očitati: Riziko! Kakor bi bil lahko toliko in toliko radi valutne razlike zaslužil — pa zgubim, sem bil pač preveč nasiten!

Tudi valute nočemo uporabiti, da se rešimo! Dajte, glejte v prvi vrsti na državo, potem bomo že našli sredstev, da se preživimo vsi pošteno.

Dajte, če se vam smilijo trgovci — kako bodo revčki prenesli posledice svoje nenasitnosti in špekulacije — naj se vam smilimo tudi mi, državni nameščenci! Prevzemite za nas obveznost, da bomo za pošteno in produktivno delo dobili toliko plačila, da lahko živimo kot zdrav, krepak rod, da nam ne napovedo konkurza fizične sile našega slabo hranjenega telesa.

Upoštevajte tudi nas, ki smo lačni, no samo onih, ki so bili in so še lakomni!

Javni nameščenec.

Dnevne vesti.

Vrhnika. Nadaljevanje članka o Jaku Debeluharju in konzervni tovarni sledi v prihodnji številki; članek je učinkoval kot 35 cm bomba, ki je odnesla predsednika tovarne Legvarta z nezaprano brzino nekam daleč — pravijo — v Berlin. Tja pa ne hodijo zmagoviti vojskovodje, pač pa poraženi generali. Stolček se maje, prijatelj Legvart, prevrnila se bodeta pri koncu članka pa oba, eden pri Impexu, drugi pa pri konzervni tovarni. Iz otroških rok sprožena krogla zna ubiti tudi največjega orjaka, včasih še onega za njim stoječega!

Prepovedani časopisi. V Belgradu so že opetovano dokazali, da živimo v svobodni Jugoslaviji. Kmalu ne bo več niti enega inozemskega časopisa, ki ga ne bi prepovedali zaradi »sovražnega pisanja proti naši državi«. Sedaj so namreč zopet prepovedali več časopisov, in sicer sledeče: »Ruskaja Sila«, ki izhaja v Berlinu, »Magyar Nep«, ki izhaja v Budimpešti in »Amerikai Magyar Nepszava«, ki izhaja v New Yorku.

Ljubljana.

Električna razsvetljava v Mostah. Že leta 1912. je občina razveselila vest, da bo dobila električno razsvetljava, toda Lampetov načrt ni doživel svojega rojstva. Po vojni se nam je želja vsaj deloma izpolnila. Pozdravljati moramo korake, sicer počasne, ljubljanskega mesta, ker smo napredovali toliko, da je vsaj del naših ulic razsvetljen. Omeniti pa moramo nekaj napak, ki so v bodoče lahko usodne našim župljanom. — Sedaj imamo električni tok iz kemične tovarne in iz vojaškega oskrbovališča, toda obe centrali nista sigurni, temveč oddajata električni tok samo začasno. Obe imata pravico tok takoj odvzeti, ne da bi poprej obvestile občane. Še posebno pa ima to pravico kemična tovarna, ki vsakemu takrat ko dobi od nje tok, predloži pobotnico z vsebino, da ima pravico brez vsake odškodnine tok odvzeti. Še večja krivica je pa to, da toka ne dobi vsak, marveč le protežiranci in tisti, ki dajo kaj gospodom v kemični tovarni zaslužiti. Kar se tiče njih posla, je silno pomankljiv in površen in tudi oprava niti oddaleka ne odgovarja dobi niti razmeram. — Kakor govorijo, bodo dobili električno razsvetljava tudi že v Zeleni jami. Mi svarimo vse tamošnje posestnike, naj bodo previdni pri prejetanju toka, da ne bodo imeli pozneje kakih neprilik. Po našem mnenju bi bilo najbolje ustanoviti električno zadrugo, ki bi si poiskala trajen in siguren tok. Vevška tovarna ima dve vodni sili, eno v Vevčah, drugo na Fužinah, in dalo bi se z njo pogovoriti. Seveda bi morali biti zadrugarji na mestu. Izposlovati bi morali sporazumno z vevško tovarno tok, ki bi bil cenejši in tudi sigurnejši od kemične, ki goni stroje s paro. Sicer je to težka naloga, toda če si hočemo zasigurati do-

ber električni tok, moramo stopiti k delu vsi brez razlike ter ustanoviti zadrugo, ki bo občini in vsem občanom v korist. — Več zavednih občanov.

Ljubljanski trg. Cene govejemu mesu III. vrste 30 do 36 K, II. vrste 36 do 40 K, I. 46 K, telečje meso 48 K, svinjsko meso 60 K, hrbet brez privage 70 K, slanina 86 do 90 K, mast 95 K. Kvaliteta mesa vseh vrst ni dovoljna, posebno primanjkuje prvovrstnega govejega mesa. Domačih jajc na trgu ni. Mestna aprovizacija razprodaja jajca še nadalje na Poljanski cesti št. 15. Vsa jajca se bodo redno presvetila, tako da stranke ne bodo dobile nikakih pokvarjenih jajc, kot se to dogaja pogosto na trgu. — Kmečkoga krompirja ni na ponudbo. Mestna aprovizacija ima še nekaj zaloge. Izbran krompir se oddaja po 5.60 K kg vsak dan v skladišču Samopomoči, Vodnikov trg št. 5. Stranke, ki nimajo zadostnih zalog do novega krompirja, naj se pravočasno preskrbe. — Moka se razprodaja na podlagi cene 27 K za št. 0. Vsled podražjenja moke so se dovolile pekom počenši s 1. marcem krušne cene 24 K za kg belega kruha in 20 K za kg črnega kruha. Peke opozarjamo, naj se enkrat za vselej prilagode kilogramski teži. — Z mlekom Ljubljana za silo izhaja, čeprav kvaliteta daleko ne odgovarja. Maslo, ki pride na trg, je slabo, žarko, neizprešano, kmečko maslo, 140 do 160 K kg, čajno maslo 180 do 200 K.

Ambulatorij bolniške blagaine. Od 1. marca t. l. dalje ordinira v ambulatoriju Okrajne bolniške blagaine ljubljanske, Gradišče št. 2, vsak dan (izvemši nedelje in praznike) od pol 13. do pol 14. specialist dr. Tone Jamar za tuberkulozo.

Celo.

Dne 22. februarja so se vršila pogajanja pri hotelu »Balkan« med organizacijo »Unije stavbinskih delavcev« in stavbinskih podjetnikov. Pogajanja niso privedla do sporazuma, ker je bila ozkosrčnost in ljubezen gg. podjetnikov tako velika, da niti zaupnikov niso marali pripoznati. Najbolj se je protivil »krščanski socialc« — pardon — klerikalac gospod Konrad Goligranc, veliki prijatelj delavstva, katerega »socialni čut« je šel celo tako daleč, da je v svojem podjetju napisal listek: Kdor bo izmed našega delavstva organiziran, ne bo dobil povišane plače! To je res »krščanska ljubezen do svojega bližnjega.« Kaj ne, širokoustni klerikalci? — Čuditi se moramo, da se še najdejo ljudje iz delavskih vrst, ki še takim pijavkam kaj verjamejo! — Na pogajanju smo dobili utis, da ima gospoda sploh namen, strokovne organizacije popolnoma pogaziti. Sedaj pa naj pride »Novi čas« in priporoča svojim ovčkam še klerikalno strokovno zvezo. Kakor slišino, nameravajo gg. okrog stavbenikov za letošnjo sezijo zopet uvesti nekak »diktat« kot surogat za pogodbo. Računajo na to, da v Ljubljani stavbinski delavci še vedno spijo. Radovedni smo, kaj bodo ukrenili sodrugi okrog »nezavisnih« organizacij? Mi na severu se bomo postavili na noge! Videli bomo, če nas bodo drugi podpirali!

Maribor.

Dva požara v Mariboru. (250 delavcev na cesti.) Maribor, 27. febr. (Izv.) Včeraj popoldne ob 2. je izbruhnil velik požar v velikem parnem mlinu Franz. Parni mlin in tovarna testenin sta pogorela do tal. Škoda nad 80 milijonov. Pogorele so tudi ogromne zaloge žita in moke vseh vrst. Požar se je šele pozno po-

noči omejil. V veliki nevarnosti je bil glavni kolodvor in carinsko skladišče. V tovarni je bilo zaposlenih preko 250 delavcev. Ponoči je izbruhnil požar tudi v našem »Del. domu«. Trgovina konsumnega društva je pričela goreti. Požarna bramba pa je v jutranjih urah ogenj pogasila.

„KRES“.

»Kres«, 7. številka, je izšel. O listu bomo itak še govorili, naj zato danes navedemo samo par stvari iz vsebine: Cerkevnik nadaljuje »Prostitutko Zošo«, ki doseže v tej številki menda svoj dramatični višek (prizori iz prve linije) in se polagoma nagiba proti koncu; Ernest Tiran piše lep »Odlomek« o Cankarju; prevod Averčenkove satire »Slepci«; dve zanimivi in miselni orientalski zgodbi J. Suchega; dve pesmi Vide Tauferjeve, najtalentiranejši med mladimi slovenskimi pesnicami; Seliškar je napisal »Zimsko študijo«, iz zbirke »Trbovlje«, ki je zadnjič v ljubljanskem Mestnem domu pri recitaciji izzvala največje presenečenje; Tiran ima pesem v prozi; Podbevšek objavlja ciklus: O pilotu v zrakoplovu št. ...; širša plast našega ljudstva bo tako imela priliko, da se seznanji z modernim načinom pesnikovanja — radovedni smo, kakve odgovore bo dobilo »Kresovo« uredništvo na svoj poziv v komentarju k Podbevškovim »igračkam«; Rehar ima kratko pesmico »Na povratku«; poučni del ima daljšo študijo o Dostojevskem; v Vestniku je med drugim »Književnost« in »Gospodinjstvo«, ki bo našim gospodinjnam gotovo dobrodošlo. — Kakor vidite je številka izredno mnogovrstna in da je lepa, za to jamčijo že vse prejšnje številke. Čez par dni izide menda 8. številka. Slišali smo, da pripravlja uredništvo že veliki majski zvezek, ki bo nekako potrdilo vsega tistega, kar je slovenski socializem do danes ustvaril na kulturnem polju. Prihodnji letnik se bo, kakor smo se informirali, popolnoma preosnoval, tako da ga ne bo noben drug mesečnik v nobenem oziru niti od daleč dosegel. Že danes je »Kres« med prvimi, kar se tiče cene pa noben drug list tako malo ne stane, čeprav se je morala naročnina radi nenadne velike poskočitve tiskarniških stroškov občutno podražiti. Rekli pa so nam, da se bo naročnina gotovo zmanjšala, čim bi se vsak delavec zavedel, da mu je en letnik »Kresa« neprimerno bolj potreben kot liter ali dva slabega, smrdljivega vina, čim bi se sodrugi, ki imajo nekoliko zavednosti v sebi, nemudoma in z vsemi silami spravili na delo in povsod agitirali za »Kres«. S tem je povedano vse. Ali nam je treba še kaj dostaviti? Gre samo za zvišanje sedanje naklade. Če jo spravimo do 10.000, tedaj bo list stal zopet kakor prej, ker se stroški z naraščanjem naklade manjšajo. Naročnikov more uprava sprejemati samo za pol leta, pričeni s to številko, ker so nekatere prejšnje številke že popolnoma pošle. Opozarjamo poverjenike in »Svobodine« podružnice, naj jih takoj pošljejo centrali v Ljubljano, če jih imajo še kaj v zalogi.

Dopisi.

Zidani most. Kretnik Jožef Šuster, star 41 let ter že 23 let uslužbenec južne železnice, je lansko leto težko obolel na obeh nogah, tako da je moral v bolnico, kjer se je zdravil 5 tednov. Vrnivši se domov, je lazil ob palici še več mesecev. V decembru je nekoliko okreval ter šel prosit gospoda postajenačelnika, če sme vložiti prošnjo za kako lahko službo v

pisarni ali slično. Dobri gospod mu je to dovolil ter njegovo prošnjo priporočil. Obratno ravnateljstvo južne železnice je na podlagi zdravniškega izpričevala v teku enega meseca ugodno rešilo. Dobil je lahko službo tranzitnega pisarja v tovarnem skladišču, kamor je prišel dne 21. januarja tega leta. Temu pisarniškemu poslu bi se priučil lahko v par dneh, toda imel je smolo: Skladiščnik Škorc ga je takoj odrinil v delavsko barako, da je rezal tam tiskovine, da so stenice in uši po njem lazile, ni ga pa pustil k tranzitnemu pisanju. Tranzitni pisar ne sme seveda biti bolnik in star uslužbenec, kljub temu, da je obratno ravnateljstvo to dovolilo in gospod postajenačelnik. Na tem mestu mora seveda ostati veleposestnikov sin, ki je komaj prišel k železnici, in ta gospodu Škorcu bolj ugaja kot pa siromak. Raditega sta gospod Škorc in Lipovšek; njegova desna roka, odrivala Šusterja kakor sta vedela in znala. Štiri tedne se je klatil po tisti baraki. 18. februarja sta ga popolnoma izrinila iz skladišča, tako da je moral zopet za kretnika. Tako ljudomil je g. Škorc. Njegove muhe in visoko socialno stališče mu sicer privoščimo, vendar pa mu svetujemo, da ne odjema na tak način siromakom koščka kruha. Sicer bomo primorani, da vzamemo drugič v roko ostrejšo krtačo, ki ga bo bolj temeljito odrgnila.

Kulturni vestnik.

Repertoar nar. gledališča v Ljubljani

Drama:

28. febr., torek zaprto.

Opera:

28. febr., torek popoldne ob 3. »Prodana nevesta«, izven.

»Gledališki list« v upravi mestnega odbora Udruženja gledaliških igralcev SHS, bo skušal s priobčitvijo tedenskih oglasov (cela stran za enkratno objavo 200 Din., večkratno znaten popust) podpirati fond onemoglih članov. Tvrdeke pa prosi odbor, da mu grede na roko v njegovem humanitarnem stremljenju. Oglase sprejema uprava »Gled. lista« (dramsko gledališče) in g. Joško Zorman, član Udruženja (Gledališka ulica 2, III. nadstropje), kateri ima pooblastilo za nabiranje oglasov.

Po svetu.

— Glasovitega morilca žen, Landruja so obglavili. Ker je predsednik Milerand zavrnil prošnjo Landrujevega odvetnika za pomiloščenje, so v nedeljo, 26. t. m. obglavili Landruja, glasovitega morilca žen. Spovednika je odklonil in je odkorakal na morišče popolnoma miren. Ob njegovi smrti so zadrževala srca stotisoč francoskih deklet in žen, katerih simpatije si je pridobil, ko je stal pred sodiščem. Zgodilo se je, da so v razpravni dvorani omedlevali in pisarile grozilna pisma sodnikom. Landru je do zadnjega vzdihljaja zagotavljal, da je nedolžen, toda nič mu ni pomagalo, ker so njegovo krivdo dokazali, čeprav so bili dokazi pomanjkljivi.

— Angleški sodrugi na delu V Claytonu na Angleškem so imeli nadomestne volitve. »Labour Party« je dobila 14.662 glasov in vse druge stranke samo 11.038. Clayton je bilo Lloyd Georgovo gnezdo. Sodr. Thomas, generalni tajnik železničarske organizacije je celo izjavil, da ni daleč čas, ko bo angleški delavec poklican, da prevzame vlado. Ta sprememba pa ne bo ostala brez posledic. Če pomis-

Ilmo: danes Lloyd Georges - Ljenin, jutri Labour Party - Ljenin in genovska konferenca bo izgubila tla. Svetovni politiki bodo dali delavci smerpice, ne pa izpiti diplomati s svojimi orgijami.

— **Strahote iz irsko-angleške borbe.** Irci so šele po težkih in krvavih bojih dosegli pred kratkim svoje pravice od Angležev. Londonski listi so pri tej priliki navajali najgroznejše slučaje iz pouličnih bojev. Najstrašnejši je bil prizor pri nekem atentatu na oklopni avtomobil, ki je drvel po dublinskih ulicah. Iz nekega poslopja so metali nanj bombe, ki pa so ga zgrešile. Ko se je tedaj bližal avtomobil vogalu neke ulice, so mu prišli nasproti delavci, med katerimi so bile žene in otroci, ki so se vračali z dela. Ker se je šofer bal ustaviti avtomobil, ker se je bal ponovnega atentata, je podrl delavce na tla, ki so postali mahoma podobni rdečemu testu. V tem hipu pa je padlo več bomb na avtomobil, ki so povzročile tako eksplozijo, da so vsi bližnji zidovi popokali, oklopni avtomobil pa je bil ena sama krvava gomila, sestavljena iz krvi, mesa, kosti, železa in stekla. Bajc niso v nobenih pouličnih borbah zašli ljudje v tako ekstazo in željo za prelivanje krvi kakor ravno v dublinskih.

— **Gladovanje v Rusiji** je doseglo vrhunec. Res zbirajo dobrodelna društva prispevke in res se trudijo tudi države na zapadu, da bi to bedo omilile, — zakaj, to je poglavje zase — vendar prihajajo iz Rusije neprestano skoro neverjetna poročila. Prejeli smo vest nemškega rdečega križa, ki ga je prejelo to društvo od dveh zdravnikov, katera se udeležujeta pomozne akcije za gladujočo Rusijo. Vest se glasi v glaynem: V 202 vaseh nemške kolonije v Povolžju je beda povsod neznosna. Povečini se prebivalstvo hrani s podganami, mišmi, psi, mačkami in krompirjevimi olupki. Po mnogih vaseh, kjer ljudje več ne morejo liš zapustiti, leže brezbržno v svojih posteljah in pričakujejo zdravniške pomoči ali pa smrti vsled lakote. Zdravniška oskrba je onemogočena, ker so zboleli tudi tja poslani zdrav-

niki. Odporna sila gladujočega prebivalstva zoper bolezn je seveda popolnoma zlomljena. Več stotin kolonistov, ki so dospeli že pozimi v Nemčijo, je bilo prepeljanih v Frankfurt ob Odri. Od teh izseljencev jih je po prihodu umrlo na pe-gavici več kot petdeset. Da bi se tem ljudem, ki so obsojeni v smrt od lakote, uspešno pomagalo, so se združili zasebniki z uradno podpiranimi zasebnimi organizacijami, da priskočijo na pomoč stradajočim bratom v Rusiji. Izvolili so poseben državni odsek, da z odobrenjem državne vlade izvede pomožno akcijo. — Prinašamo to v ilustracijo, da je prodl glad celo med nemške koloniste, ki so imeli naravnost vzorno gospodarstvo. Lahko si sedaj predstavljamo bedo, ki jo je povzročila lakota med preprostimi, enostavnega kmetovanja vajenimi mužíki.

UTRINEK.

Vatikan, konklavi, ceremonije pri volitvah papeža, vse to spominja na stvari, ki se zde današnjemu modernemu svetu kakor bajke. Vatikan je danes najživejši spomenik preteklosti. Nadnaravna misterioznost cerkvenega sijaja je obledela, posvetna moč papeštva je izgnila. Klerikalne stranke so edini ostanki politične moči starega papeštva. Bili so časi, ko je mnogo pomenilo, kdo bo dobil stol sv. Petra. Razne vlade so intrigrirale za svoje kandidate, kardinali so molili in glasovali; enkrat se niso mogli nikakor zediniti in mati cerkev je bila 33 mesecev brez poglavarja. Bili so časi, ko se je več papežev teplo za končno premoč. Božja previdnost torej ni vedno spremljala prelato, ki vodijo cerkev na sedaj že omajani Petrovi skali. Kadar bo dobro kato-liško ljudstvo znalo misliti tudi o čem drugem kakor o samih čudežih, bo spoznalo, da so v Vatikanu ljudje z istimi slabostmi kakor vsi drugi in da ni v njih ničesar nadnaravnega, ničesar svetniškega. In kar je glavno, spoznalo bo, da ga cerkev tišči v preteklost teme in mu ovira pot v bodočnost svetlobe. Sedaj je še nad milijone ljudi, ki ne znajo čisto nič

misliti, zato so vsako minuto pripravljeni poljubovati noge papežu in se valjati v prahu pred vsakimi gospodarji.

POSLANO.

V »Novi Dobi« št. 22 z dne 23. febr. 1922 se zahvaljujejo gg. Spes, Zavadlav in Cizelj podpisane mu za zabavo, katero je povzročilo moje opozorilo v »Napreju« z dne 16. febr. 1922. Mislim, da zabava ni bila baš prijetna, ker je bila v zvezi s tremo, ki ste jo imeli pred eventualnimi proletarskimi udarci, kajti potem bi bilo joj! Kaj ne, gospodje? Sicer pa je videti, da ste kapitulirali, ker se niti ne upate reagirati, čeravno dela ponižni g. Zavadlov toliko reklame za vaše nedolžnosti.

Šoštani.

Tekauc Josip.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. JSS).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVZDO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VASILA
.. ZA SNOBE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenavo, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Izjava.

Izjavljam, da je neresnično vse, kar sem obdolžil gospo Alojzijo Juvan, gostilničarko v Podkrajju, in se ji zahvalim, da je odstopila od sodniškega postopanja.

Hribar Josip, Loke p. Zagorju o. S.

Proda se posestvo

v obsegu 16.441 m², obstoječe iz 2 njiv, 2 travnikov, 2 gozdov, velikega sadnega vrta, stare hiše, hleva in vrta po zelo nizki ceni. Vpraša se pri Jožefu Cimperšek, trgovec v Sevnici ob Savi.

Spreten in popolnoma samostojen

ključavničarski mojster

se išče za večje ključavničarsko podjetje.

Samci imajo predpravice vsled pomanjkanja stanovanj. Naslov pove uprava »Napreja«.

Iščejo se:

2 železostrugarja, dobre moči,

2 strojna ključavničarja,

izurjena v svoji stroki. Neoženjeni ponudniki imajo prednost. Ponudbe je poslati pod šifro »premogovnik« na upravništvo »Napreja«.

Urezalnik (Fräser)

se sprejme takoj z najboljšo plačo. Tovarna pohištva Klančnik & Kompara, Maribor, Mejna ulica.

Iščem PEKANRO

v najem. Dopisi naj se pošiljajo Francu Majeen, pek, Mislinje.

Inserirajte v Napreju.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.20 ·82.

Društveni delež K 17.103·71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2,963.093·48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.